

PM Rotel IX (Dnr KS 2021/130)

Promemoria - Ordning och reda på avfallet

Remiss från Miljödepartementet

Remisstid den 14 maj 2021

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.

Föredragande borgarrådet Katarina Luhr anför följande.

Ärendet

Stockholms stad har fått en promemoria på remiss från Miljödepartementet för yttrande. I promemorian föreslår Miljödepartementet en rad förslag till ändringar av lagar och förordningar inom avfallsområdet. Ändringarna föranleds av att regeringen under senare år har uppmärksammats på behovet av justeringar, till exempel genom att några kommuner har rapporterat om problem i samband med avfallshantering.

Det framgår att syftet med förändringarna bland annat är att försvåra möjligheten att bedriva oseriös avfallshantering genom att införa förbättrade kontrollmöjligheter av avfallsverksamheter och att införa krav på ekonomisk säkerhet för anmälningsskyldiga verksamheter. Vidare är avsikten att underlätta för återvinning av icke förorenade schaktmassor.

I huvudsak gäller förslagen förändringar inom följande 4 områden:

1. Miljöbalken (1998:808)
2. Förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd
3. Miljöprövningsförordningen (2013:251) och förordningen (2001:512) om deponering av avfall
4. Avfallsförordningen (2020:614)

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 juni 2021, förutom ändringarna i miljöbalken som föreslås träda i kraft den 1 januari 2022.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och Stockholms Stadshus AB.

Stadsbyggnadsnämnden har inte inkommit med svar. Med anledning av den korta remisstiden har exploateringskontoret och miljöförvaltningen inkommit med kontorsyttranden. Stockholms Stadshus AB har avstått från att svara koncernövergripande och hänvisar till dotterbolaget Stockholm Vatten och Avfall AB:s (SVOA) yttrande.

Stadsledningskontoret ställer sig positivt till promemorians ambition om att försvåra för oseriösa aktörer i avfallsbranschen. Kontoret menar att avfallslagstiftningen är komplicerad och behöver förenklas. Detta för att välmenade och seriösa aktörer inte ska drabbas i onödan på grund av missförstånd grundande i lagstiftningens komplexitet.

Exploateringskontoret är positivt till att åtgärder görs för att försvåra för oseriösa aktörer inom avfallsbranschen. Kontoret är även positivt till att flera av de föreslagna åtgärderna riktar in sig på att strypa de oseriösa aktörernas möjlighet att tjäna pengar på felaktig avfallshantering.

Miljöförvaltningen tillstyrker de flesta av förslagen som presenteras. Vidare uttrycker förvaltningen att svensk avfallslagstiftning lätt upplevs som snårig och svårförståelig. Förvaltningen är därför positiv till utredningens förslag om att förenkla och tydliggöra avfallslagstiftningen.

Stockholm Vatten och Avfall AB ser överlag positivt på förändringarna som föreslås. Bolaget ser särskilt positivt på att tillsynsmyndigheterna ges fler verktyg för att säkerställa att avfall som hanteras av verksamheter hanteras korrekt.

Mina synpunkter

En god, korrekt och resurssmart hantering av det avfall vi producerar är avgörande om vi ska nå de ambitiösa miljö- och klimatmålen såväl i Stockholms stad som nationellt och för att målen om största möjliga resurseffektivitet ska uppnås. Det är därför av stor vikt att vårt avfall omhändertas på ett korrekt sätt och att det återvinns i största möjliga utsträckning. Om avfallet inte omhändertas korrekt finns också risken för att avfallet hanteras på ett felaktigt och ibland direkt miljöskadligt sätt som kan leda till skada för både människor och miljö. I vissa fall beror den felaktiga hanteringen på oseriösa aktörer och det är därmed viktigt med en tydlig avfallslagstiftning som bland annat försvårar fusk med avfallshantering.

Avfallslagstiftningen är komplex och uppfattas ofta som snårig, svår att förstå och öppen för olika tolkningar, vilket får till följd att befintliga regler för avfallshantering inte alltid nyttjas fullt ut respektive tillämpas på olika sätt. Både bestämmelserna och vad de syftar till behöver vara tydligt och konsekvent och kunna förstås av både tillsynsmyndigheter och verksamhetsutövare. Jag välkomnar därför, precis som flera remissinstanser, initiativet att förbättra avfallshantering och öka tydligheten i regelverket. Som flera remissinstanser påpekar kvarstår dock en del oklarheter som kan behöva förtydligas.

Jag vill också speciellt lyfta frågan om masshantering som har stora implikationer på både ekonomi och miljö- och klimatpåverkan, något som för närvarande även är tydligt i stadens större infrastrukturprojekt. Jag instämmer därför med stadens remissinstanser i att det krävs en större och mer genomgripande utredning i hur just massor ska hanteras och regleras då förslagen kan riskera att försvåra återanvändning av berg, sten och jord.

I övrigt så hänvisar jag till stadens remissinstansers svar.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.

Stockholm den 28 april 2021

KATARINA LUHR

Bilaga

Promemoria – Ordning och reda på avfallet

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Remissammanställning

Ärendet

Stockholms stad har fått en promemoria på remiss från Miljödepartementet för yttrande. I promemorian föreslår Miljödepartementet en rad förslag till ändringar av lagar och förordningar inom avfallsområdet. Ändringarna föranleds av att regeringen under senare år har uppmärksammat på behovet av justeringar, till exempel genom att några kommuner har rapporterat om problem i samband med avfallshantering.

Det framgår att syftet med förändringarna bland annat är att försvåra möjligheten att bedriva oseriös avfallshantering genom att införa förbättrade kontrollmöjligheter av avfallsverksamheter och att införa krav på ekonomisk säkerhet för anmälningspliktiga verksamheter. Vidare är avsikten att underlätta för återvinning av icke förorenade schaktmassor.

I huvudsak gäller förslagen förändringar inom följande 4 områden:

1. Miljöbalken (1998:808)

Införande av regler om att ställa säkerhet för kostnader för att avhjälpa en miljöskada eller andra återställningsåtgärder som en verksamhet kan leda till samt att det blir straffbart att lämna avfall till någon som inte har gjort de anmälningar eller har de tillstånd som krävs för avfallshanteringen.

2. Förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd

Införande av krav på att lämna uppgifter om de mängder avfall som ska lagras inför och efter behandlingen, vid anmälan om behandling av avfall.

3. Miljöprövningsförordningen (2013:251) och förordningen (2001:512) om deponering av avfall

Införande av undantag från tillstånds- och anmälningsplikt för deponering, sortering och behandling av icke-förorenad jord eller annat icke-förorenat naturligt förekommande material som schaktas ur i samband med en byggverksamhet, och där det är säkerställt att materialet kommer att användas i sitt naturliga tillstånd för anläggningsändamål i anslutning till den plats där schaktningen utfördes.

Införande av tillståndsplikt för sortering av jord i viss kvantitet om den inte kan användas i anslutning till den plats där schaktningen utfördes. Införande av tillståndsplikt för mekanisk bearbetning av berg eller jord av viss kvantitet, berg eller icke-förorenad jord under viss tid eller annat icke-farligt avfall i viss kvantitet. Tidigare undantag från tillståndsplikt för återvunnet avfall (genom sortering) som ska användas för byggnads- eller anläggningsändamål tas bort.

Införande av tillståndsplikt för lagring av betong, berg och icke-förorenat naturligt förekommande urschaktat material i vissa kvantiteter. Tidigare undantag för avfall som (efter lagring) ska användas för byggnads- och anläggningsändamål tas bort.

4. Avfallsförordningen (2020:614)

Införande av regler som begränsar möjligheten att lagra avfall som en del av insamlingen.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 juni 2021, förutom ändringarna i miljöbalken som föreslås träda i kraft den 1 januari 2022.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskydds-nämnden, stadsbyggnadsnämnden och Stockholms Stadshus AB.

Stadsbyggnadsnämnden har inte inkommit med svar. Med anledning av den korta remisstiden har exploateringskontoret och miljöförvaltningen inkommit med kontorsyttranden. Stockholms Stadshus AB har avstått från att svara koncernövergripande och hänvisar till dotterbolaget Stockholm Vatten och Avfall AB:s (SVOA) yttrande.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 9 april 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret är positivt till att åtgärder görs för att försvåra för oseriösa aktörer inom avfallsbranschen. Samtidigt kan stadsledningskontoret konstatera att Sverige behöver bli bättre på återvinning av jord- och stenmaterial och att seriös återvinning snarare bör förenklas. Insatserna mot de oseriösa aktörerna bör således vara snäva och riktade mot dem de är avsedda för, så att inte seriösa aktörer drabbas i onödan.

Stadsledningskontoret vill framhålla att det är viktigt att lagstiftningen främjar en cirkulär och resurseffektiv hantering av massor. Avfallslagstiftningen är komplex och uppfattas som svår att förstå och öppen för olika tolkningar. Stadsledningskontoret välkomnar därför initiativet att förbättra avfallshanteringen och öka tydligheten i regelverket. Stadsledningskontoret bedömer emellertid att många oklarheter kommer att kvarstå även om de förändringar som föreslås i promemorian genomförs.

Stadsledningskontoret välkomnar förändringar i lagstiftningen som främjar en cirkulär och resurseffektiv hantering av massor. I länet (Länsstyrelsen, Region Stockholm, Stockholms stad, Trafikverket, StorSthlm) pågår ett gemensamt projekt med projektnamnet ”Regional plan för cirkulär och resurseffektiv hantering av massor”. Projektet ska bland annat öka användningen av återvunna massor och minska koldioxidutsläppen från transporter av massor.

Hantering av schaktmassor, jord, sten, betong och liknande särskiljer sig från annat avfall, då det uppkommer i stora mängder och i stor utsträckning återvinns för anläggningsändamål. Det finns otydligheter i lagstiftningen som gör att schaktmassor, jord, sten, betong och liknande klassas som avfall, istället för biprodukt. Vilket försvårar möjligheten till cirkulär hantering av massor.

Gällande förslaget om införande av undantag från tillstånds- och anmälningsplikt för viss användning av massor för anläggningsändamål anser stadsledningskontoret att det är principiellt positivt att möjligheterna till undantag utnyttjas i fråga om de berörda massorna för att öka förutsättningarna för nyttiggörande. I promemorian lämnas förslag till ändringar i miljöprövningsförordningen och deponiförordningen. Eftersom undantagen endast gäller de specifika bestämmelserna, och massorna alltså klassas som avfall, blir det svårt att överblicka vilka bestämmelser som trots allt ska tillämpas på massorna.

Exploateringskontoret

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande daterat den 29 mars 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Lagförslag som riktar sig mot oseriös affärsverksamhet inom återvinning av avfall

Exploateringskontoret är positivt till att åtgärder görs för att försvåra för oseriösa aktörer inom avfallsbranschen. Samtidigt kan kontoret konstatera att Sverige behöver bli bättre på återvinning av jord- och stenmaterial och att seriös återvinning snarare bör förenklas. Insatserna mot de oseriösa aktörerna bör således vara snäva och riktade mot dem de är avsedda för så att inte seriösa aktörer drabbas i onödan.

Flera av lagförslagen riktar sig mot företag som systematiskt tar emot avfall men inte klarar av att ta hand om avfallet eller, i många fall, ens har för avsikt att ta hand om avfallet. Exploateringskontoret är positivt till att rikta insatserna mot drivkraften bakom den växande problematiken, nämligen möjligheten att tjäna pengar. Det finns flera sätt att göra detta på. I promemorian föreslås bland annat att det införs krav på

- ekonomisk säkerhet för anmälningsskyldiga miljöfarliga verksamheter
- att behandla avfallet när det inte är motiverat att fortsätta lagra det
- försiktighetsmått om hur mycket avfall som får lagras i samband med behandling

En gräns för hur länge avfall får lagras innan det måste behandlas kan vara bra för alla aktörer att förhålla sig till. Däremot riskerar bedömningar kring huruvida det är motiverat att fortsätta lagra avfall, i enskilda fall, bli godtyckliga. Precis som promemorian belyser finns det även svårigheter med att bedöma hur länge ett avfall har lagrats.

Av promemorian framgår det även att tillsynsmyndigheterna, med nuvarande lagstiftning, har möjlighet att förelägga om försiktighetsmått som begränsar mängden avfall som får lagras i anslutning till behandlingen. Exploateringskontoret undrar därför om det verkligen är nödvändigt med ett krav på att en anmälan om behandling av avfall alltid måste innehålla dessa uppgifter. Det kan finnas fall där det inte är motiverat och endast minskar frihetsgraderna för verksamheten då det är svårt att bedöma tillgång och efterfrågan på marknaden.

Att införa möjligheten för tillsynsmyndigheten att ställa krav på ekonomisk säkerhet för anmälningsskyldiga miljöfarliga verksamheter förefaller vara en god ide men exploateringskontoret har svårt att bedöma dess verkningsgrad och effektivitet gentemot oseriösa aktörer. Promemorian framhåller att hanteringen av ekonomiska säkerheter ställer höga krav på tillsynsmyndigheten. Det kan därför finnas en risk att möjligheten att ställa krav på ekonomisk säkerhet realiserar i liten utsträckning och därför inte uppnår sitt syfte. Att kräva en ekonomisk säkerhet kommer dessutom att bli betungande för de aktörer som vill bedriva riktig återvinning. Exploateringskontoret bedömer att förslaget kommer att slå hårt mot små aktörer som i vissa fall kan vara banbrytande och positiva för branschen.

Exploateringskontoret tror att det kan finnas alternativa sätt att försvåra för verksamheter att dra på sig en ekonomisk och miljömässig skuld i form av avfall. Det kan finnas anledning att överväga andra infallsvinklar som bemöter den ekonomiska drivkraften. Om bolag t.ex. skulle hindras från att plocka ut en vinst innan de hanterat sitt avfall skulle incitament skapas till att behandla snarare än att lagra avfall. Den olämpliga lagringen skulle på så sätt kunna bli självreglerande.

Lagförslag i miljöprövningsförordningen

Exploateringskontoret är tveksamt till flera av de stora förändringar som föreslås i miljöprövningsförordningen kopplade till verksamheter som hanterar berg-, sten och jordmaterial. Exploateringskontoret bedömer att förslaget att ta bort undantaget för avfall som ska användas för byggnads- och anläggningsändamål riskera att försvåra för återvinningen av berg, sten och jord. Förändringen innebär att verksamheter som idag är anmälningsskyldiga och återvinner mer än 30 000 ton berg och jord för byggnads- och anläggningsändamål istället blir tillståndsskyldiga. Det innebär också att sortering av jord som inte kan användas i anslutning till den plats där schaktningen utfördes blir tillståndsskyldig om verksamheten sorterar mer än 30 000 ton per kalenderår. För annat avfall föreslås tillståndsskyldighet för verksamheter som sorterar mer än 10 000 ton avfall per kalenderår. I Stockholm blir således ett stort antal anmälningsskyldiga verksamheter istället tillståndsskyldiga. Exploateringskontoret anser inte att flertalet verksamheter som bedriver

mekanisk bearbetning av avfall för byggnads- eller anläggningsändamål har skäl till att bli tillståndspliktiga.

Exploateringskontoret håller med om att det vid tidpunkten då bestämmelserna ska tillämpas kan vara svårt att avgöra vilket ändamål avfallet ska användas för och att en ändring därav kan vara motiverad. En fråga är om det behöver vara klarlagt att det ska användas till byggnads- och anläggningsändamål eller om det räcker med att materialet är lämpligt för dessa ändamål och således har ett värde. I de fall det rör sig om tvivelaktiga material har tillsynen rollen att bedöma detta. Inom Stockholms Stad har svårigheter kring att bedöma materialets lämplighet för byggnads- och anläggningsändamål inte varit ett problem. Exploateringskontoret tycker inte att fler verksamheter ska behöva bli tillståndspliktiga på grund av svårigheten att avgöra om ett material är lämpligt för byggnads- och anläggningsändamål eller inte. Utgångspunkter vid bedömningen av om en verksamhet ska vara tillstånds- eller anmälningspliktig bör snarare vara de effekter som verksamheten har på omgivningen än svårigheter vid bedömning av materialets lämplighet.

Mekanisk bearbetning

Ett annat problem som lyfts med nuvarande lagstiftning är att det genom en anmälan går att bedriva verksamhet med mekanisk bearbetning eller sortering av avfall som ska återvinnas för byggnads- eller anläggningsändamål på obestämd tid och utan mängdbegränsning. Detta ser inte exploateringskontoret som ett problem i sig. I de fall verksamheter har större påverkan på omgivningen när de pågår under obegränsad tid finns det möjligheter för tillsynen att ställa krav på tidsbegränsning i samband med anmälan.

Dessutom anser exploateringskontoret att fördelarna med förslaget att införa en gräns på 30 000 ton/år för jord och berg som får bearbetas mekaniskt inom ramen för en anmälan är oklar. Om mekanisk bearbetning av jord och berg anses påverka omgivningen i sådan grad att det krävs tillstånd bör den göra det oavsett om det är mer eller mindre än 30 000 ton/år som ska bearbetas. Istället bör reglerna inriktas mot att minska verksamhetens påverkan på omgivningen. Exploateringskontoret konstaterar att promemorians förslag riskerar att hämma produktiviteten och menar att den totala omgivningspåverkan kan bli större om fler småskaliga verksamheter ersätter verksamheter med större omsättning. Reglering av vilka tider samt vilka förebyggande åtgärder som krävs bör vara i fokus snarare än mängden behandlat material.

Sortering

Exploateringskontoret håller med om att bestämmelserna om tillstånds- och anmälningsplikt för sortering bör begränsas till sortering som en del av att behandla avfall. Sortering av avfall som en del av att samla in det bör inte vara tillstånds- eller anmälningspliktigt.

Då avfallsdirektivet föreskriver att det bör finnas krav på anmälan även för sortering av mindre än 1 000 ton avfall per kalenderår ser exploateringskontoret i dagsläget inget alternativ än att införa anmälningsplikt för detta. Exploateringskontoret ser dock positivt på införandet av allmänna regler för att underlätta för återvinningen av berg- och jordmaterial och hoppas att det kommer att ske i framtiden.

Lagring av icke-farligt avfall som en del av insamling

Exploateringskontoret tycker att det är ett dåligt förslag att "avfall för byggnads- och anläggningsändamål" ersätts av "betong, icke-föreorenad jord och annat icke-föreorenat naturligt förekommande urschaktat material". Förändringen innebär att nästintill alla massor som uppkommer inom Stockholm inte längre kommer att omfattas då begreppet icke-föreorenad jord, såsom den definieras av Naturvårdsverket i promemorian, endast förekommer i väldigt liten utsträckning. Gränsen för att lagra jordmassor sänks därav från 30 000 ton/kalenderår till 10 000 ton/kalenderår vilket försvårar för återvinningen i Stockholm. Etablering av så kallade masshanteringsytor i Stockholm skulle, med lagförslaget, bli

tillståndspliktiga. Masshanteringsytorna är bland annat tänkta att användas för lagring inför återanvändning samt omlastning och vidaretransport.

Undantag från tillstånds- och anmälningsplikt för viss användning av massor för anläggningsändamål

Exploateringskontoret ser positivt på förslaget även om ändring i miljöprövningsföreläggningen samt deponiföreläggningen troligtvis inte påverkar exploateringsprojekt inom Stockholms Stad i någon större utsträckningen på grund av begränsningen i begreppet *icke förorenad jord*. Exploateringskontoret anser att om syftet är att förenkla återanvändningen av massor även i urban miljö så bör begreppet icke-förorenad jord definieras utifrån denna förutsättning.

Lagändringen påverkar framför allt infrastrukturprojekt. I de fall det inte handlar om väg- eller järnvägsbygge bör den geografiska utsträckningen tydliggöras, hur långt från platsen där spaden sattes i marken kan anses vara "på den plats där grävningen utfördes". Att kunna använda jord på platsen där det schaktades utan att behöva söka tillstånd för deponiverksamhet trots att det finns ett kvittblivningsintresse är en stor vinst för miljön.

Sanktioner för överlämning av avfall till obehörig mottagare

Exploateringskontoret är positivt till att införa sanktioner för överlämning av avfall till obehöriga mottagare. Exploateringskontoret håller även med om att enbart en miljöstraffavgift inte är proportionellt, effektivt eller tillräckligt avskräckande. Om det går att tjäna miljoner kronor på att skicka avfallet till en oseriös mottagare utomlands måste straffet vara tillräckligt avskräckande för att stoppa brottet.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Exploateringskontoret vill uppmärksamma att kostnaderna samt tidsåtgången för tillståndsanökningsprocessen för de bolag som har många anläggningar som idag är anmälningspliktiga kan bli dyra och långa. Det bör övervägas om det bör vara möjligt att söka dispens om ett bolag har flera anläggningar som omfattas av tillståndsplikt enligt lagändringarna.

Miljöförvaltningen

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 31 mars 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Nämndens övergripande synpunkter

Behov av ökad tydlighet i avfallslagstiftningen

Avfallslagstiftningen är komplex och det finns behov av både förtydliganden och vägledning. Avfallslagstiftningen uppfattas som snårig, svår att förstå och öppen för olika tolkningar, vilket får till följd att befintliga regler för avfallshantering inte alltid nyttjas fullt ut respektive tillämpas på olika sätt. Både bestämmelserna och vad de syftar till behöver vara tydligt och konsekvent och kunna förstås av både tillsynsmyndigheter och verksamhetsutövare. Nämnden välkomnar därför initiativet att förbättra avfallshanteringen och öka tydligheten i regelverket.

Nämnden bedömer emellertid att många oklarheter kommer att kvarstå även om de förändringar som föreslås i promemorian genomförs i. Tillsynsvägledning kommer behövas i flera avseenden.

Oklart om övergripande målet uppnås

Nämnden tillstyrker de flesta av de förslagna ändringarna, men ställer sig samtidigt tveksam till om det som föreslås i promemorian kommer att innebära någon större faktisk

påverkan på förutsättningarna att motverka brottslighet i avfallsbranschen. Redan i dag finns ett regelverk som i allt väsentligt innehåller verktyg för att motverka brott. Den stora utmaningen torde vara att få kännedom om brotten. De förtydliganden som föreslås är välkomna och kan i vissa avseenden underlätta för tillsynen, men innebär, enligt nämndens bedömning, ingen väsentlig skillnad i fråga om förutsättningarna att upptäcka brott. Den viktigaste faktorn för att komma till rätta med oegentligheter är dock, enligt nämndens erfarenhet, tillräckliga tillsynsresurser.

Certifiering för aktörer i avfallsbranschen

Med detta sagt, anser nämnden att förutsättningarna att införa någon form av certifiering för aktörer i avfallsbranschen, såväl transportörer som aktörer som yrkesmässigt lagrar, behandlar och bortskaffar avfall, för att försvåra för oseriösa aktörer på marknaden, bör utredas. En certifiering skulle innefatta kunskapskrav samt någon form av vandelskontroll. Bolag och enskilda som misskött sig, som dömts för vissa typer av brott eller som suttit i styrelser för bolag som ägnat sig åt vissa typer av kriminalitet ska inte kunna certifieras.

Konsekvensutredningen är ofullständig

Vid lagstiftande för att försvåra för brottslig verksamhet är det en särskild utmaning att inte samtidigt onödigtvis försvåra för de aktörer som vill göra rätt. Nämnden finner mot den bakgrunden att konsekvensbedömningen i flera avseenden är ofullständig. Exempelvis uppges att införande av ekonomisk säkerhet för anmälningsskyldiga verksamheter kan medföra snedvridning av konkurrensen, till fördel för större företag. Vidare uppges de ändrade provningsnivåerna för mekanisk bearbetning m.m. kunna leda till att mindre verksamheter avstår från den kostsamma tillståndsprocessen och drar ner verksamheten till anmälningsskyldig nivå, med påföljd att transporter ökar och mer material läggs på deponi.

För nämnden framstår detta som betydande nackdelar och det måste göras en avvägning mot de miljömässiga fördelar förslaget kan väntas medföra. Det framgår emellertid inte av promemorian att någon sådan avvägning och analys har gjorts eller att konsekvenserna bedömts acceptabla i ljuset av fördelarna. Inte minst när det är oklart om de föreslagna förändringarna faktiskt kommer medföra att det avsedda syftet kan uppnås behöver det vara tydligt vilka avvägningar som har gjorts.

Nämnden anser att konsekvensutredningen i åtminstone denna del inte är tillräcklig för att det ska kunna vara möjligt att dra några slutsatser om de föreslagna åtgärderna är proportionerliga och verkningfulla i förhållande till det övergripande syftet.

I fråga om förslagets konsekvenser för kommuner bedömer nämnden att förändringarna kommer leda till att arbetsbördan kommer öka bl.a. till följd av hanteringen av ekonomiska säkerheter och ett ökat antal anmälningar.

Behov av särskild reglering av massor

Hantering av schaktmassor, jord, sten, betong och liknande särskiljer sig från annat avfall, då det uppkommer i stora mängder och i stor utsträckning återvinns för anläggningsändamål. Det är många gånger komplicerat att tillämpa bestämmelserna i 29 kap.

miljöprövningsförordningen på massor, eftersom regleringen förefaller utgå från andra typer av avfall. Inte sällan uppkommer i tillsynen frågor om när schaktmassor, jord, sten, betong och liknande ska klassas som avfall, när massorna träffas av undantaget i avfallsförordningen och när det är fråga om biprodukt. Nämnden anser att det skulle behövas en mer genomgripande utredning av hur massor ska regleras. I dagsläget finns i vart fall behov av att samla bestämmelser om avfallsmassor under egen rubrik i 29 kap. miljöprövningsförordningen och reglera det skilt från annat avfall. En särskild rubrik för bara detta avfall skulle öka tydligheten.

Nämndens inställning till förslagen

Nämnden anser att konsekvensutredningen i åtminstone den del som avser konsekvenser för företag av ändringarna i provningsnivåer inte är tillräcklig för att det ska kunna vara möjligt att dra några slutsatser om de föreslagna åtgärderna är proportionerliga och verkningfulla i förhållande till det övergripande syftet. Nämnden avstyrker därför tillsvi vidare förslaget till ändringar i provningsnivåerna för mekanisk bearbetning, sortering och lagring.

Nämnden välkomnar förändringar i lagstiftningen som främjar en cirkulär och resurseffektiv hantering av massor. I länet (Länsstyrelsen, Region Stockholm, Stockholms stad, Trafikverket, StorSthlm) pågår ett gemensamt projekt med projektnamnet ”Regional plan för cirkulär och resurseffektiv hantering av massor”. Projektet ska bl.a. öka användningen av återvunna massor och minska koldioxidutsläppen från transporter av massor. Trots detta avstyrker nämnden förslaget till undantag från tillstånds- och anmälningsplikt för viss användning av massor för anläggningsändamål vilket beror på att nämnden bedömer att utredningen är otillräcklig.

Nämnden anser att övriga delar av de remitterade förslagen kan tillstyrkas, med de synpunkter som framgår nedan (rubriksättningen följer promemorian).

Synpunkter på förslagen

Krav på att behandla avfallet när det inte är motiverat att fortsätta lagra det

Promemorians förslag

Ny bestämmelse införs i 4 kap. 14 a § avfallsförordningen:

Om det inte är motiverat att fortsätta lagra avfall som en del av att samla in det ska den som ansvarar för avfallet se till att avfallet blir behandlat.

Även om fortsatt lagring är motiverad får avfall inte lagras som en del av insamling på en plats längre än tre år innan avfallet återvinns eller längre än ett år innan avfallet bortskaffas.

Nämndens synpunkter

Av konsekvensbedömningen framgår att bestämmelsen avses ge tillsynsmyndigheterna ökad möjlighet att ingripa mot verksamhetsutövare som transporterar avfall mellan olika lagringsplatser som del av att samla in avfallet i stället för att transportera det till behandling.

Nämnden anser att det är principiellt positivt med en reglering som förhindrar omotiverad lagring och innebär ett förtydligande. Nämnden har dock redan i dag formella möjligheter att ställa krav på att avfall inte flyttas runt m.m. Det torde däremot i praktiken vara omöjligt för en tillsynsmyndighet att veta hur länge avfallet har lagrats. Den föreslagna bestämmelsen innebär ingen skillnad i det avseendet. Nämnden är tveksam till att bestämmelsen kan förhindra att avfallet flyttas från en plats till en annan vid fortsatt lagring.

Ur den aspekten vore det önskvärt att istället reglera vad som gäller vid förflyttning av avfall från en yrkesmässig insamlingsplats till en annan. I promemorian konstateras att det inte är lämpligt att helt förbjuda att avfall transporteras från en plats där det lagras till en annan sådan plats. Nämnden delar den synpunkten. Möjligen borde det krävas någon form av dispensförfarande för att få flytta avfall mellan större yrkesmässiga insamlingsplatser, d.v.s. platser för yrkesmässig, omfattande lagring av avfall från flera olika avfallsproducenter som en del av insamlingen.

I övrigt anser nämnden att det är bra att det framgår direkt i bestämmelserna hur lång tid som avfallet får lagras. Det bör däremot utredas om den bortre tidsgränsen för lagring som bestäms av deponidefinitionen verkligen är lämplig i alla avseenden, eller om det finns skäl för differentiering. Exempelvis kan ifrågasättas om det är lämpligt att brännbart avfall ska kunna lagras i upp till så mycket som tre år innan förbränning och massor endast kan lagras i tre år innan de återvinns.

Mekanisk bearbetning, sortering och lagring av avfall som ska återvinnas för byggnads- eller anläggningsändamål

Promemorians förslag

Ändringar föreslås i miljöprovsningsförordningen avseende provningsnivå för mekanisk bearbetning och sortering.

I fråga om mekanisk bearbetning (29 kap. 40-41 §§ miljöprövningsförordningen) föreslås sammanfattningsvis att anmälningsplikt C och verksamhetskod 90.110 ska gälla för att yrkesmässigt återvinna icke-farligt avfall genom krossning, siktning eller motsvarande mekanisk bearbetning om

1. avfallet är berg eller jord och den tillförda mängden avfall är högst 30 000 ton per kalenderår,

2. avfallet är berg eller icke-förorenad jord och behandlingen pågår under högst en period om två år, eller

3. den tillförda mängden avfall är högst 10 000 ton per kalenderår och avfallet består av annat.

Tillståndsplikt B och verksamhetskod 90.100 ska gälla för att återvinna mer än 10 000 ton icke-farligt avfall per kalenderår genom mekanisk bearbetning. Tillståndsplikten ska inte gälla om återvinningen omfattas av anmälningsplikt eller är tillståndspliktig enligt 29 kap. 65 §.

Nämndens synpunkter

Hur bestämmelserna förhåller sig till andra liknande regleringar i förordningen

I 4 kap. 6 § miljöprövningsförordningen regleras att sortering eller krossning av berg, naturgrus eller andra jordarter är anmälningspliktig verksamhet. Bestämmelsen innehåller inga mängdbegränsningar. Nämnden anser att det i fråga om verksamheternas risk för omgivningspåverkan från den mekaniska bearbetningen inte är helt logiskt då det enligt denna bestämmelse inte finns några begränsningar, medan verksamheten blir tillståndspliktig om massorna klassas som avfall och det krossas mer än 30 000 ton eller om verksamheten pågår i mer än två år. Utredningen bör därför utreda hur anmälningsplikten enligt 4 kap. 6 § miljöprövningsförordningen förhåller sig till den föreslagna regleringen av motsvarande behandling av avfall i 29 kap. i samma förordning.

Nämnden anser vidare att det är något oklart hur 29 kap. 40-41 förhåller sig till bestämmelsen om uppgrävda förorenade massor i 29 kap. 37 § miljöprövningsförordningen. Nämnden uppfattar att 40-41 §§ eventuellt bör betraktas som lex specialis i förhållande till 37 §, men anser att detta behöver förtydligas i förarbetena.

Konsekvensutredningen är ofullständig

Som anförs under avsnittet med nämndens generella synpunkter på promemorian ovan, framgår av konsekvensutredningen att en del verksamheter som genom ändringarna blir tillståndspliktiga väljer att begränsa verksamheten till anmälningspliktig omfattning för att undvika tillkommande kostnader och administration. Detta kan enligt promemorian få negativa konsekvenser i form av att avfallsflödena styrs om till färre, stora anläggningar med längre transporter och lägre grad av återvinning som följd. Svårigheter att hantera massbalans kan leda till ökad deponering och ökat behov av nytt material, vilket leder till ökade kostnader för masshantering och i förlängningen dyrare byggprojekt. Ur nämndens perspektiv är detta allvarliga och oroande konsekvenser. Det är därför förvånande att promemorian inte innehåller några analyser av om dessa nackdelar verkligen uppvägs av de positiva effekter som författningsändringarna väntas få. Detta är en väsentlig brist i utredningen.

Nämnden anser att det mot denna bakgrund i dagsläget inte finns tillräckligt underlag för att kunna tillstyrka. Nämnden avstyrker därför förslaget om ändringar avseende ändrade provningsnivåer för mekanisk bearbetning m.m.

Oaktat nämndens övergripande inställning till förslagen, anser nämnden att det behövs ett förtydligande av vad som avses med ”jord”. Inte minst vid schaktning i mark i Stockholms kommun uppkommer ofta schaktmassor som består av en blandning av sten, jord, tegel m.m. Det är då oklart var gränsen går mellan å ena sidan jord, som är icke-farligt avfall, men inte icke förorenad, och å andra sidan annat icke-farligt avfall.

Nämnden noterar vidare att stora mängder material som i dagsläget hanteras efter en anmälan eftersom de återvinns för anläggningsändamål istället kommer att omfattas av tillståndsplikt.

Promemorians förslag

I fråga om **sortering** (29 kap. 43 § miljöprövningsförordningen) föreslås att verksamhetskoderna 90.70 och 90.80 endast ska omfatta sortering av avfall som en del av att behandla avfallet. Sådan sortering ska vara anmälningspliktig om

1. avfallet är jord och den tillförda mängden är högst 30 000 ton per kalenderår, eller
2. den tillförda mängden avfall är högst 10 000 ton per kalenderår i andra fall.

Dessa gränser ska gälla oavsett vilket ändamål avfallet ska användas för.

Anmälningsplikt ska gälla även för sortering av mindre än 1 000 ton avfall per kalenderår.

Endast yrkesmässig sortering av avfall som en del av att behandla avfallet ska vara anmälningspliktig.

Av promemorian framgår att syftet med ändringarna är att förtydliga gränsdragningen mellan tillstånds- och anmälningspliktig sortering. Användningsändamålet ska inte vara styrande. Tillstånds- och anmälningsplikten bör begränsas till sortering som en del av att behandla avfall, medan sortering som del av att samla in undantas. Den nedre gränsen för anmälningsplikten bör tas bort.

Nämndens synpunkter

Mot bakgrund av vad nämnden anfört om bristerna i konsekvensutredningen ovan avstyrks förslaget.

Nämnden anser, oaktat detta, att det är något oklart hur 29 kap. 41 § omfattar *siktning*, och 29 kap. 43 § som reglerar *sortering* förhåller sig till varandra, eftersom siktning också kan anses vara en form av sortering. Även *mekanisk bearbetning* kan överlappa. Det bör förtydligas vad som i detta sammanhang avses med begreppen och hur bestämmelserna ska avgränsas från varandra.

Frågan om definitionen av jord (se föregående avsnitt ovan) är aktuell även här, i synnerhet i Stockholm där det sällan bara är jord i marken utan även sten, lera o.s.v. Det kan också finnas utfyllnadsmaterial som består av tegel, klinker och liknande.

Lagring av icke-farligt avfall som en del av insamling

Promemorians förslag

Beträffande lagring av icke-farligt avfall som en del av insamling föreslås ändringar i 29 kap. 48-49 §§:

Tillståndsplikt B och verksamhetskod 90.30 enligt miljöprövningsförordningen ska gälla för att lagra icke-farligt avfall som en del av att samla in det om mängden avfall vid något tillfälle är

1. mer än 30 000 ton och består av betong, icke-föreorenad jord och annat icke-föreorenat naturligt förekommande urschaktat material,
2. mer än 100 000 ton berg, eller
3. mer än 10 000 ton annat icke-farligt avfall.

Detta ska ersätta den tidigare tillståndsplikten för att lagra icke-farligt avfall som en del av att samla in det om mängden avfall vid något tillfälle är mer än 30 000 ton och avfallet ska användas för byggnads- eller anläggningsändamål eller mer än 10 000 ton annat icke-farligt avfall i andra fall.

Motsvarande ändring ska göras i bestämmelsen om anmälningsplikt C och verksamhetskod 90.40. Anmälningsplikt ska gälla för att lagra icke-farligt avfall som en del av att samla in det, om mängden avfall vid något tillfälle är

1. mer än 10 ton men högst 30 000 ton betong, icke-föreorenad jord och annat icke-föreorenat naturligt förekommande urschaktat material,
2. mer än 10 ton men högst 100 000 ton berg, eller
3. mer än 10 ton men högst 10 000 ton annat icke-farligt avfall.

I promemorian anføres att det, när avfallet lagras som en del av insamling, ofta inte är klarlagt var och i vissa fall inte heller om avfallet kommer att användas för byggnads- eller anläggningsändamål. Gränsen mellan tillstånds- och anmälningspliktiga verksamheter bör

därför enligt promemorian utformas på ett annat sätt. Vidare anføres att vilka effekter som lagringen har på omgivningen inte beror på vilket ändamål avfallet ska användas till efter lagringen utan materialets egenskaper och förhållandena vid lagringen. Det är därför lämpligt att i bestämmelsen ange vilka material som får lagras i en större mängd.

Nämndens synpunkter

Mot bakgrund av vad nämnden anför om bristerna i konsekvensutredningen ovan avstyrks förslaget. Nämnden anser härutöver att det finns skäl att i bestämmelserna ange att även betong ska vara icke förorenad.

Undantag från tillstånds- och anmälningsplikt för viss användning av massor för anläggningsändamål

Promemorians förslag

Ett undantag från kravet på tillstånd enligt miljöprövningsförordningen för deponering av icke-farligt avfall ska införas. Undantaget ska gälla åtgärder som vidtas med icke-förorenad jord och annat icke-förorenat naturligt förekommande material som schaktats ur i samband med en bygghetsverksamhet. Det krävs även att det är säkerställt att materialet kommer att användas i sitt naturliga tillstånd för anläggningsändamål i anslutning till den plats där schaktningen utfördes. Sådant material ska även undantas från tillstånds- och anmälningsplikt som gäller behandling enligt 29 kap. 69 § miljöprövningsförordningen eller sortering av icke-farligt avfall.

De angivna massorna ska också undantas från deponiförordningens tillämpningsområde.

Lydelsen av bestämmelsen som undantar icke-förorenad jord och annat naturligt förekommande material från avfallsförordningens tillämpningsområde ska ändras så att den överensstämmer med de undantag från tillstånds- och anmälningsplikt som ska införas i miljöprövningsförordningen enligt ovan.

Nämndens synpunkter

Nämnden anser att det är principiellt positivt att möjligheterna till undantag utnyttjas i fråga om de berörda massorna för att öka förutsättningarna för nyttiggörande. Av promemorian framgår emellertid att Naturvårdsverket har föreslagit att undantagen från tillämpningen av avfallsdirektivet införs i miljöbalken. Som alternativ har verket angett att undantagen kan införas genom ändring i miljöprövningsförordningen.

Idag är de aktuella massorna undantagna från avfallsförordningens tillämpningsområde. I promemorian lämnas förslag till ändringar i miljöprövningsförordningen och deponiförordningen. Eftersom undantagen endast gäller de specifika bestämmelserna, och massorna alltså klassas som avfall, blir det svårt att överblicka vilka bestämmelser som trots allt ska tillämpas på massorna. Ändringarna genomförs i enskilda bestämmelser vilket också gör författningstexten svårtillgänglig.

Det framgår inte varför Naturvårdsverkets förstahandsalternativ, införande av undantagen i miljöbalken, avfärdats. Nämnden anser att ett mer generellt utformat undantag skulle skapa större tydlighet och därför vore att föredra. Nämnden anser därför att förslaget att införa undantagen i miljöbalken behöver utredas vidare.

Oavsett hur undantagen genomförs, finns vissa osäkerhetsmoment. Som framgår i promemorian finns det förutsättningar att ställa krav på de massor som omfattas av undantaget med stöd av annan lagstiftning, t.ex. 2 kap. miljöbalken. I många fall torde massorna uppkomma i verksamheter som omfattas av tillstånd m.m. (t.ex. i infrastrukturprojekt) och prövas inom ramen för detta. I övriga fall lär det däremot kunna vara en utmaning för tillsynsmyndigheten att få kännedom om massorna och det finns då en viss risk att situationer som hade behövt regleras i beslut om försiktighetsmått missas.

Nämnden anser också att det föreligger viss oklarhet i fråga om vilka massor som omfattas av undantaget. Det saknas en entydig definition. Ytterligare vägledning i detta avseende behövs.

Sammantaget bedömer alltså nämnden att förutsättningarna behöver utredas vidare och avstyrker därför tills vidare förslaget.

Förtydligande i koderna om behandling av animaliskt avfall

Promemorians förslag

Det ska förtydligas att tillståndsplikt B och verksamhetskod 90.241-i och anmälningsplikt C och verksamhetskod 90.251 inte ska gälla för att behandla animaliskt avfall om behandlingen är tillstånds- eller anmälningspliktig enligt bestämmelserna om biologisk behandling eller förbränning.

Nämndens synpunkter

Nämnden ser positivt på förtydligandet.

Försiktighetsmått om hur mycket avfall som får lagras i samband med behandling

Promemorians förslag

I ett ärende om anmälan av behandling av avfall ska tillsynsmyndighetens föreläggande om försiktighetsmått innehålla uppgifter om vilka mängder avfall som får lagras inför och efter behandlingen. En anmälan om behandling av avfall ska innehålla uppgifter om de mängder avfall som ska lagras inför och efter behandlingen.

Syftet med förslaget är att undvika att verksamhetsutövare lagrar betydligt större mängder avfall i anslutning till behandlingen än den mängd som får behandlas.

Nämndens synpunkter:

Nämnden ställer sig positiv till förslaget.

Ordförklaringar i miljöprövningsförordningen

Promemorians förslag

Med behandla avfall, deponi och deponera avfall ska i 29 kap. miljöprövningsförordningen avses detsamma som i 15 kap. miljöbalken. Med icke-farligt avfall i 29 kap. miljöprövningsförordningen ska avses detsamma som i avfallsförordningen.

Nämndens synpunkter:

Nämnden har inledningsvis betonat vikten av tydlighet i avfallslagstiftningen och välkomnar förtydligandet. Nämnden vill härutöver betona vikten av att undvika uttryck som är öppna för olika tolkningar och som inte har någon praktisk betydelse. Ord som har en praktisk betydelse bör så långt möjligt förklaras så att innebörden blir begriplig och tolkas på samma sätt av myndigheter och verksamhetsutövare.

Ekonomisk säkerhet för anmälningspliktiga miljöfarliga verksamheter

Promemorians förslag

En tillsynsmyndighet som handlägger en anmälan enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 9 kap. 6 § miljöbalken ska få förelägga verksamhetsutövaren att ställa säkerhet för kostnaderna för det avhjälpande av en miljöskada och de andra återställningsåtgärder som verksamheten kan leda till. Staten, kommuner, regioner och kommunalförbund får inte föreläggas att ställa säkerhet. Tillsynsmyndigheten ska bedöma om säkerheten ska godtas. En säkerhet ska godtas om den visas vara betryggande för sitt ändamål. Säkerheten ska få ställas efter hand enligt en plan som vid varje tid tillgodoser det aktuella behovet av säkerhet.

Nämndens synpunkter

Nämnden ställer sig principiellt positiv till förslaget. Även anmälningspliktiga verksamheter, inte minst i avfallsbranschen, kan ge upphov till stora kostnader för städning och sanering och det är välkommet att det införs en möjlighet att säkerställa att den kostnaden bärs av verksamheten istället för av skattekollektivet.

Av konsekvensutredningen framgår dock att ett system med ekonomisk säkerhet för anmälningspliktiga verksamheter riskerar att snedvrیدا konkurrensen, till nackdel för mindre företag. Det framgår emellertid inte om detta har bedömts vara en acceptabel konsekvens i förhållande till de fördelar som ändringen väntas medföra. Nämnden anser att detta behöver klargöras.

Medan länsstyrelserna redan idag hanterar säkerhet för tillstånd, finns det i dagsläget ingen etablerad kompetens för bedömning och hantering av säkerhet hos landets kommunala tillsynsmyndigheter. Förutsättningarna för att skaffa sig sådan kompetens torde variera kraftigt mellan kommunerna. I en mindre kommun med bara enstaka handläggare inom miljötillsynen kan det bli fråga om en förhållandevis stor insats – alternativt kan möjligheten till säkerhet komma att inte utnyttjas i den utsträckning som egentligen skulle behövas. Frågan är därför om det är lämpligt att ekonomisk säkerhet hanteras av kommunerna. Under alla omständigheter kommer det att krävas ingående vägledning. Ett alternativ som bör utredas är om länsstyrelserna kan hantera ekonomisk säkerhet även för anmälningssärenden. Länsstyrelserna får kopia på alla anmälningar och det finns således redan en etablerad väg som skulle kunna användas för att underställa den ekonomiska säkerheten länsstyrelsens prövning.

Skyndsamhetskrav vid brottsmisstanke

Promemorians förslag

Ett krav på skyndsamhet ska gälla i fråga om en tillsynsmyndighets skyldighet enligt miljöbalken att anmäla överträdelser om det finns misstanke om att ett brott har begåtts. Tidpunkten för när anmälan ska ske - "om det finns anledning att anta att ett brott har begåtts" - stämmer överens med tidpunkten för när förundersökning ska inledas.

Nämndens synpunkter

Av specialmotiveringen till bestämmelsen framgår att ändringen inte är avsedd att innebära någon praktisk förändring när det gäller tidpunkten för när brott ska anmälas. Nämnden anser dock att det är en viss praktisk skillnad mellan "misstanke om brott" och "om det finns anledning att anta att ett brott begåtts". Idag görs anmälan normalt när det finns en mer konkret misstanke om brott. En grundläggande princip har hittills varit att tillsynsmyndigheten själv inte ska vidta några utredningsåtgärder. Nämnden uppfattar att det kan krävas mer utredning innan det föreligger anledning att anta att ett brott begåtts. Det bör därför klargöras om någon praktisk ändring har avsetts i den delen.

Sanktioner för överlämning av avfall till obehörig mottagare

Promemorians förslag

Den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot en föreskrift som regeringen har meddelat med stöd av 15 kap. 30 § miljöbalken genom att lämna avfall till någon som inte har gjort de anmälningar eller har de tillstånd som krävs för avfallshanteringen ska kunna dömas till böter. Det ska förtydligas att den kontroll som den som lämnar avfall ska göra av mottagaren av avfallet ska göras enligt vad som skäligen kan begäras.

Nämndens synpunkter

Nämnden tillstyrker förslaget. Det behöver dock bli tydligt vad som avses med lämnare och mottagare i kedjan lämnare-transportör- mottagare så att det framgår att var och en av dessa parter har ett ansvar.

Nämnden skulle också vilja se ett system där avfallsproducenten (och därmed också tillsynsmyndigheten) kan följa och få bekräftelse på att avfallet transporterats till en godkänd mottagare, jfr 15 kap. 11 a § miljöbalken. Nämnden föreslår att avfallslämnaren inte bara ska kontrollera att transportören har tillstånd för transport av avfall utan också att transportören åker till en mottagare som har tillstånd alternativt gjort de anmälningar som behövs för att hantera avfallet. Nämnden föreslår också att mottagaren som transportören åker till ska skicka en bekräftelse till avfallslämnaren att avfallet tagits emot.

Nämnden har i de generella synpunkterna på promemorian ovan föreslagit att det införs ett certifieringskrav. Om sådant system införs ska certifieringen kunna dras in om en verksamhetsutövare åsidosätter att kontrollera mottagaren.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Promemorians förslag

Förslagen till ändringar i miljöbalken ska träda i kraft den 1 januari 2022. Förslagen till ändringar i förordningar ska träda i kraft den 1 juni 2021.

En verksamhet som bedrivs den 1 juni 2021 och som enligt äldre bestämmelser inte är tillståndspliktig men som blir tillståndspliktig genom de nya bestämmelserna ska få fortsätta verksamheten till och med den 1 juni 2023. För att fortsätta verksamheten efter det datumet ska det krävas ett tillstånd. Om en ansökan om tillstånd har kommit in till tillståndsmyndigheten före den 1 juni 2023 ska verksamheten få fortsätta till dess att ansökan har prövats slutligt om inte prövningsmyndigheten bestämmer annat.

En verksamhet som bedrivs den 1 juni 2021 och som enligt äldre bestämmelser inte är anmälningspliktig men som blir anmälningspliktig genom de nya bestämmelserna ska få fortsätta att bedrivas till och med den 1 juni 2022. För att fortsätta verksamheten efter det datumet ska det krävas en anmälan. Om en anmälan har gjorts före den 1 juni 2022 till tillsynsmyndigheten ska verksamheten få fortsätta till dess att handläggningen av anmälan har avslutats om inte tillsynsmyndigheten bestämmer annat..

Nämndens synpunkter

Nämnden har inga synpunkter på förslaget.

Stockholm Vatten och Avfall AB

Stockholm Vatten och Avfall AB:s (SVOA) yttrande daterat den 19 mars 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Promemorian innehåller förslag på ändring av 26 kap. i miljöbalken. En ny paragraf 10 a föreslås tillföras vilken innehåller regler om ställande av säkerhet avseende kostnader för att avhjälpa en miljöskada. I paragrafen fastställs att staten, kommuner, regioner och kommunalförbund inte får föreläggas att ställa en sådan säkerhet. SVOA anser att det bör framgå att undantaget från att föreläggas att ställa säkerhet även omfattar kommunala bolag.

SVOA ser positivt på att nivå för anmälningsplikt för att yrkesmässigt återvinna icke-farligt avfall i form av berg och jord enligt 41 § i miljöprövningsförordningen höjs från 10 000 ton per kalenderår till 30 000 ton per kalenderår.

SVOA ser även positivt på intentionen att undanta tillstånds och anmälningsplikt för viss användning av massor för anläggningsändamål. SVOA vill dock framhålla att då undantaget begränsas till användande materialen i sitt naturliga tillstånd utan mekanisk bearbetning gör att undantaget kommer vara tillämpligt för mycket liten del av bolagets massahantering. Tekniska krav från väghållare och byggherrar gör att schaktmassor ytterst sällan kan återanvändas utan bearbetning. För att uppfylla sådana specifikationer måste massor normalt sorteras och kvalitetssäkras.

I de fall undantagen är tillämpliga krävs det att föreslagna möjlighet att tillfälligt flytta material för att sedan återföra detta till ett närliggande projekt implementeras. Det är även av vikt att geografisk koppling inte definieras för snävt. SVOA ser en potential att minska transporter och öka återanvändandet av material om bolagets verksamhetsområde för ledningsnät kan jämföras med ett vägprojekt enligt exempel i promemorian.

De förändringar som föreslås i miljöprövningsförordningens bedöms inte ändra förutsättningarna för de av SVOAS verksamheter som omfattar hantering av kommunalt avfall. SVOA noterar att den förteckning av verksamhetskoder som kan kopplas till återvinningscentraler i tabell 1 på sidan 58 även bör omfatta 90.110 och 90.30.

SVOA är positiva till att beställaransvaret förtydligas och stärks samt att tillsynsmyndigheter ges fler verktyg att kontrollera verksamheter som hanterar avfall. Möjlighet för tillsynsmyndigheter att säkerställa garantier som kan förebygga att kostnader för att avhjälpa miljöskador inte belastar kommunen är även detta positivt. Bolaget vill dock framhålla att man är beroende av samarbete med berörda tillsynsmyndigheter inom de tillståndsprocesser och anmälningsärenden som krävs för utvecklingen av Stockholms

infrastruktur. Därför är det av vikt att tillkommande uppgifter för tillsynsmyndigheter i görligaste mån inte inkräktar på möjlighet till effektiv framdrift i tillstånds- eller anmälningsärenden.